מגזין TheMarker
www.themarker.com/magazine

הרגולטורים גילו את התאווה להימורים

שוק ההימורים המקוונים מגלגל עשרות מיליארדי דולרים בשנה – וכשהתאווה להימורים סוחפת אחריה המונים ומניבה רווחי עתק – גם הממשלות רוצות להשתתף ברווחים ● הגבלות חדשות מאלצות את חברות ההימורים להסתגל לשינוי – ולהתמזג

משחק פוקר אונליין של חברת bwin צילום: Chris Ratcliffe/בלומברג

הכתבה המלאה
בגיליון מאי
של מגזין TheMarker

גיא ארז

"הימורים הם הדרך הבטוחה להשקיע כסף בהפסד צפוי". אמר־רה ידועה זו, של הפילוסוף היווני דיוגנס שחי לפני יותר מ-2000 שנה, עדיין תקפה.

הנטייה לנסות ולגזור רווח גדול תוך סיכון סכום קטן מלווה את האנושות מראשיתה. עדויות על הימורים בסין קיימות משנת 2300 לפנה"ס, וגם המצרים הימ־רו כבר ב-1600 לפנה"ס. אפילו בתלמוד מצאו לנכון להתייחס לעוסקים בתחום, שכונו "מפריחי יונים ומשחקים בקובייה" (תלמוד בבלי, מסכת סנהדרין). המהמרים היו פסולים למתן עדות, כי נחשדו בגזל ולא עסקו ביישובו של עולם.

השנים חלפו, תוחלת הרווח של המהמרים נשארה שלילית, ובתי הקזינו המשיכו לבנות מתח־מים מפוארים שיעזרו לפתות עוד מהמרים להאמין שהם אלה שיכו את הסטטיסטיקה – ואת הקזינו. הטכנולוגיה והאינטרנט הובילו את הפסיכולוגיה האנושית לש־לב הבא שלה – חברות הימורים אינטרנטיות, המאפשרות לאדם להמר על כספו במחשב האישי או בסמארטפון, בלי ללכת לקזינו.

חברות אלה השכילו למשוך עוד לקוחות ולהגדיל את רווחי העתק שלהן שנה אחר שנה. אך האם אנו בפתחו של עידן חדש, שבו הרגולציה מצמיחה שיניים שנועדו לנגוס ברווחיהן של חברות ההימורים המקוונים?

מהמרים על הכל

חברות ההימורים המקוונים מציעות ללקוחותיהן מגוון רחב של אפשרויות – הימורים על משחקי קלפים, מרוצי סוסים, תוצאות משחקי ספורט בדגש על כדורגל – ועם אפשרות להמר כמעט על כל אירוע במשחק – מספר הקרנות, מספר הכדטיסים שישלוף השופט או התוצאה – בכל שלב במשחק. ניתן להמר גם על אירועים פוליטיים, כמו תו־צאות בחירות ומשאלי עם.

החברות מגייסות את מיטב המוחות כדי שינתחו את ההסתב־רות להתרחשותו של כל מאורע, ואת יחס הוכייה המתאים שיפתה את המהמרים ויעשיר את קופתן. הן שואבות את כוחן גם מניתוח מאגרי המידע שלהן ומההיכרות עם דפוסי פעילותו של כל מהמר, המאפשרים להן לפתות אותו להי־משיך להמר אצלן.

לפי הערכות, שוק הימורי האונליין היה שווה כ-45 מיליארד דולר אשתקד, וההערכות הן כי הוא יגיע לכ-66 מיליארד דולר ב-2020. הדו"חות של החברות הציבוריות הנסחרות בשוק ההון חושפים את סכומי העתק שהן מרוויחות. כך למשל, פאדי פאוור בטפייר, חברת ההימורים המקוונים הגדולה בעולם, נסחרת בלונדון לפי שווי של כ-7 מיליארד ליש"ט. החברה הכניסה ב-2016 כ-1.5 מי־ליארד יורו, 18% יותר מב-2015. הרווח התפעולי שלה גדל ב-44% והסתכם ב-330 מיליון יורו.

וכשהתאווה להימורים סוחפת אחריה את ההמונים ומניבה רווחי עתק, גם הרגולטורים לא נשארים אדישים. בישראל ביטל השנה שר האוצר את האפשרות להמר על מרוצי סוסים ולשחק במכונות מזל, בטענה שהאוכלוסיות החלשות נפגעות מכך, ובעולם כולו מסתמ־נת מגמה של הידוק הרגולציה על חברות הימורי האונליין. במדינות רבות המחוקקים מעוניינים למנוע מהחברות להירשם במדינות זרות כדי לחמוק מתשלום מס.

"עד לפני כמה שנים אף מדי־נה באירופה, פרט לבריטניה, לא אישרה הימורים באינטרנט. אדר־ליה היתה הראשונה שעשתה זאת ב-2006, והראתה שביכולתה להי־סדיר את השוק ולהכניס כסף רב לקופתה", אומר עו"ד דותן ברוך, שותף בראש מחלקת הגנטרנט במי־שרד ברנע ושות'. "אחריה מדינות נוספות הסדירו את התחום הגדילו כך הכנסות ממסים".

לדבריו, בחודשים האחרונים מדינות רבות מהרקות את הרגולי־ציה על הימורי האונליין. הרגולציה נעה בין איסור מוחלט על הימורים באינטרנט ללא רישיון, לבין מתן היתר תוקף עם מגבלות על הפעי־לות. "יש כוונה להטיל מס מיוחד על החברות, Gross Gaming Revenue, שיפגע מהותית בשו־רת הרווח", אומר ברוך.

בגרמניה אישרדו באחרונה אמ־נת הימורים, שלפיה החל ב-2018 יידרשו רישיונות להימורי ספורט באינטרנט. חברה שתרצה לקבל רישיון תהיה רשאית לפעול בסוג אחד של פעילות הימורים בלבד, לדוגמה, רק הימורי ספורט, או רק הימורים במשחקי קלפים. ממשלת אוסטרליה מקדמת חקיקה שתחדד את האיסור המוטל על הימורים באינטרנט ללא רישיון.

הצעת חוק חדשה ברוסיה קובעת כי בנקים וחברות סליקה יחויבו לח־סום עסקות פיננסיות בין מהמרים לבין מארגני הימורים באינטרנט המציעים את שירותיהם לתושבי המדינה. בפולין, חוק חדש שנכ־נס לתוקף בתחילת השנה מלאים את מרבית תעשיית ההימורים באינטרנט, כך שלמעט הימורי ספו־רט, כל יתר ההימורים באינטרנט יהיו בסמכות הבלעדית של מונופול ההימורים הפולני (המקביל ללוטו הישראלי). החוק הזה כבר גרם לכ־מה חברות לצאת מהשוק הפולני. גם בבריטניה, שלה אחד משוקי ההימר־רים המקוונים הפורחים בעולם, הרגולטורים מהדקים את הלחץ על בעלי רישיונות ההימורים.

עו"ד דותן ברוך: "יש מדינות שסבורות שבמקום לאבד את רווחי המסים הפוטנציאליים מהתחום, עליהן להצטרף לחגיגה – להסדיר את השוק וללחוץ על החברות מבחינה רגולטורית"

החברות הקטנות יתקשו לשרוד

לדברי ברוך, "מתקפת הרגו־לציה" מופיעה בשתי צורות. "יש מדינות שסבורות שבמקום לאבד את רווחי המסים הפוטנציאליים מהתחום, עליהן להצטרף לחגיגה – להסדיר את השוק וללחוץ על החברות מבחינה רגולטורית על ידי הטלת דמי רישיונות, מסי הימורים ומס חברות", אומר ברוך. "צורה אחרת של רגולציה היא איסור על פעילות אונליין, הטלת קנסות ולגשת כתבי אישום. הרגולטורים משתמשים בטענה המוסרית. אך פועלים גם מתוך רצון לחזק את מונופול ההימורים שבבעלות המ־דינה. כך, הרווחים מהתחום יגיעו למדינה ולא יתחלקו בין חברות ההימורים. הפוליטיקאים יטענו כי המונופול אחראי יותר מהחברות הפרטיות, יידע להיאבק טוב יותר בהתמכרויות המהמרים, ויודא שהרווחים יגיעו לקהילה – ולא לבעלי המניות".

השינויים הצפויים בשוק הימו־רי האונליין אינם מסתכמים רק בצמצום הפעילות והיקף הרווח של החברות. ברוך מעריך כי חב־רות קטנות יתקשו לשרוד. "לפחות בטווח הקצר, הטלת מגבלות כניסה יכולה להיטיב עם החברות הגדולות, שעשויות לגדול עוד יותר על חש־בון הקטנות. עם זאת, גם הן ייאלצו להתאים את עצמן לסביבת הרגול־ציה החדשה", מסביר ברוך. כך, גם ענקיות ההימורים ייאלצו להדיר רגליהן ממקומות שבהם פעילו־תן תיחשב לא־חוקית. 888 למשל, מתעתדת לסגור את פעילותה בשוק האוסטרלי עקב השינויים בו.

איומי הרגולציה הובילו לכ־מה מיזוגים בענף, והמגמה צפויה להימשך. בשנתיים האחרונות התמזגו כמה חברות ענק: לדברי־קס וגאלה קודל: bwin עם GVC בסיומה של דרמה עסקית שבה ני־סתה 888 להתמזג עם הראשונה – והיתה בעצמה על הכוונת של חברת וויליאם היל; ומעל כולן – המיזוג של פאדי פאוור עם בטפייר.

ביצועי המניות של חברות הימורי האונליין מגלמים ככל הנראה את חששם של המשקיעים מפני הרגולציה הגוברת והפגיעה האפשרית ברווחים. אחרי חמש שנים של עליות יוצאות דופן, שוויין של חברות רבות ירד מת־חילת 2016. מניית פאדי פאוור בטפייר הנסחרת בלונדון הניבה תשואה של כ-366% ב-2011-2015 (בין היתר הודות למיזוג בין החב־רות), אך מתחילת 2016 היא נח־לשה ב-8.5%; וויליאם היל וראנק גרופ יותר מהכפילו את ערכן ב"תור הזהב", אך איבדו כרבע מע־רכן מתחילת 2016.

נט־אנט ויוניבט, הנסחרות בשטוקהולם, הציגו עליות מרשי־מות של כ-560% ו-480% בהתאמה, ומתחילת 2016 הן נחלשו בכ-13% ו-7%. בבורסת שטוקהולם בולטת לשלילה חברת בטסון, שאיבדה מתחילת 2016 כמחצית משוויה על רקע יציאתה מכמה שווקים באירופה. לעומתן, מניית 888 של משפחת שקד, הנסחרת בלונדון, זי־נקה ב-250% ב-2011-2015, ומת־חילת 2016 המשיכה לעלות ב-55% לשיא. לפני שבועיים דיווחה הח־ברה כי ועדת ההימורים בבריטניה (UKGC) ערכה בדיקה אם 888 מפעילה תהליך אפקטיבי מספק של "הרחקה עצמית" עבור לקו־חותיה המעוניינים להפסיק להמר, דבר שהביא לנפילה של כ-6% במחיר המניה באותו יום. אירוע זה הוא דוגמה טובה להידוק הרגולטו־רי שחוות החברות בענף.

חברות ההימורים ייאלצו ללמוד להתנהל בסביבה נוחה פחות – ולהמשיך לתור אחר מנועי צמיחה חדשים תוך מקסום ההכנסות מכל מהמר, אך אין סיבה להספיד אותן. בסופו של דבר, המהמרים כנראה לא יטו אוזן לאמת שמאחורי אמיר־תו של מארק טוויין: "בחייו של אדם קיימים שני מצבים שבהם אסור לו להמר: כשאין הוא יכול להרשות זאת לעצמו, וכשהוא יכול".

צילום: נמרוד גליקמן

מגזין TheMarker גם באייפד ובאנדרואיד
להורדת הגיליון הדיגיטלי היכנסו ל-AppStore או ל-Google Play
Download on the App Store
TheMarker מגזין העסקים של ישראל
Google play